

Araştırma Makalesi / Research Article

**BENLİK SAYGISI, MUTLULUK, TEMEL PSİKOLOJİK İHTİYAÇ DOYUMU İLE
SİYASİ PARTİ ÖRGÜTLERİNE BAĞLILIK VE SADAKAT ARASINDAKİ
İLİŞKİNİN İNCELENMESİ***

**Sedef ZEYREKLİ YAŞI^{1*}
Işıl USTA KARA²**

Öz

Çalışmanın iki amacı bulunmaktadır. Bunlardan ilki bireylerin mutlulukları ve benlik saygıları ile siyasi parti örgütlerine olan bağlılık ve sadakatleri arasındaki ilişkinin araştırılmasıdır. İkincisi ise siyasi parti örgütlerine olan bağlılık ve sadakatin temel psikolojik ihtiyaç doyumlarına etkisinin incelenmesidir. Bu amaçlar doğrultusunda alan araştırması gerçekleştirilmiştir. Araştırmanın yapılabilmesi için Trakya Üniversitesi Sosyal Bilimler Etik Kurulu'nun 2019.03.14 no'lu kararı ile izin alınmıştır. Çalışma kapsamında oluşturulan anketler e-anket yoluyla ve yüz yüze uygulanmıştır. Anket; kişisel bilgi formu, siyasi parti örgütsel bağlılık ve sadakat ölçeği, Oxford Mutluluk Ölçeği, benlik saygısı ölçeği ve temel ihtiyaç doyumu ölçeğinden meydana gelmektedir. Araştırmanın örneklemini 462 katılımcıdan oluşmaktadır. Araştırma sonucu elde edilen veriler tanımlayıcı istatistik, doğrulayıcı faktör analizi ve Yapısal Eşitlik Modellemesi ile analiz edilmiştir. Örgütsel bağlılık ile temel ihtiyaç doyumu boyutları arasında, benlik saygısının kendini sevme boyutu ile mutluluk arasında, mutluluk ile örgütsel bağlılık ve sadakat arasında istatistiksel olarak anlamlı ilişkiler olduğu tespit edilmiştir.

Anahtar Kelimeler: Mutluluk, Temel ihtiyaç doyumu, Benlik saygısı, Örgütsel bağlılık, Örgütsel sadakat
JEL Kodları: M19, Y90, Z00

**THE INVESTIGATION OF THE RELATIONSHIP BETWEEN SELF-ESTEEM,
HAPPINESS, BASIC PSYCHOLOGICAL NEEDS SATISFACTION AND
ORGANIZATIONAL COMMITMENT AND LOYALTY TO POLITICAL PARTIES**

Abstract

This study has two aims. The first is to investigate the relationship between the individuals' happiness and self-esteem and their commitment and loyalty to political party organizations. The second is to investigate the effect of the individuals' commitment and loyalty to political party organizations on their satisfaction with basic psychological needs. Field research has been conducted towards meeting these aims. Permission was obtained with the decision no 2019.03.14 of Trakya University Social Sciences Ethics Committee in order to carry out the research. The questionnaires formed within the scope of the study are conducted through both face-to-face and e-survey. The questionnaire form consists of personal information questions, the scale of organizational commitment and loyalty to political parties, Oxford Happiness Scale, self-esteem scale and the scale of satisfaction of basic psychological needs. The sample size of the study is 462 respondents. The data obtained are analysed with descriptive statistics, confirmatory factor analysis and Structural Equation Model. The results indicate statistical relationships between organizational commitment and satisfaction of basic psychological needs, the self-love dimension of self-esteem and happiness, happiness and organisational commitment, and happiness and organizational loyalty.

Keywords: Happiness, Basic need satisfaction, Self-esteem, Organizational commitment, Organizational loyalty
JEL Codes: M19, Y90, Z0

* Çalışmanın gerçekleştirilmesi için Trakya Üniversitesi Sosyal ve Beşeri Bilimler Araştırmaları Etik Kurulu'nun 20.03.2019 tarihli 2019.03.14 sayılı kararı ile izin alınmıştır.

¹ Dr. Öğretim Üyesi, Trakya Üniversitesi, Havsa Meslek Yüksekokulu, ORCID: 0000-0002-7165-5712

* **Sorumlu yazar** (Corresponding Author): sedefyas@trakya.edu.tr

² Dr. Öğretim Üyesi, Trakya Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi, ORCID: 0000-0003-2527-2961

Başvuru Tarihi (Received):03.08.2021 **Kabul Tarihi** (Accepted): 20.01.2022

Giriş

Siyasi partiler bir program etrafında toplanmış, siyasi iktidarı ele geçirmek veya paylaşmak amacını güden, sürekli bir örgüte sahip kuruluşlar olarak tanımlanabilmektedir (Kapani, 1998, s.160). Siyasi Partiler Kanununda ise siyasi partiler “*Anayasa ve kanunlara uygun olarak; Cumhurbaşkanı, milletvekili ve mahalli idareler seçimleri yoluyla, tüzük ve programlarda belirlenen görüşleri doğrultusunda çalışmaları ve açık propagandaları ile milli iradenin oluşmasını sağlayarak demokratik bir devlet ve toplum düzeni içinde ülkenin çağdaş medeniyet seviyesine ulaşması amacını güden ve ülke çapında faaliyet göstermek üzere teşkilatlanan tüzel kişiliğe sahip kuruluşlar*” (Siyasi Partiler Kanunu, 1983) olarak ifade edilmektedir.

Örgütsel bağlılık kapsamında bir siyasi partiye bağlılık, seçmenin partiyle özdeşleşmesi, üyelik ilişkilerini sürdürme arzusu, mesaj ve uygulamalara karşı olumlu tutumu ve aktif rol alma eğiliminde olması şeklinde ifade edilebilmektedir. Partiye bağlılık ve sadakati yüksek olanların partilerini kolaylıkla değiştirmedikleri belirtilebilmektedir. Ancak 1990’lardan sonra kişilerin partilerine olan bağlılıklarının önemli ölçüde düştüğü ifade edilmektedir (Güllüoğlu ve Güllüoğlu, 2013, s.82-86).

Siyaset ve mutluluk konusunda yapılmış çalışmaların çoğu politik kurumların ve süreçlerin insanların refahını etkileme yollarıyla ilgilenmiş ve dolayısıyla mutluluğu bağımlı değişken olarak ele almışlardır. Bu kapsamda oy verme davranışı ile mutluluk arasında pozitif bir korelasyon bulunmuş ve insanların mutluluk düzeyi arttıkça oy verme eğilimlerinin de arttığı tespit edilmiştir. Ayrıca mutlu insanların mutlu olmayanlara göre siyasetle ilgilenme olasılığının yüzde 9.3 daha fazla olduğu bulunmuştur. Ancak yine de bireysel ve toplumsal mutluluğun siyasi davranış ve sonuçlar üzerindeki etkileri hakkında çok az şey bilinmektedir (Ward, 2019).

Çalışmada bireylerin mutlulukları ve benlik saygıları ile siyasi parti örgütlerine olan bağlılık ve sadakatleri arasındaki ilişkinin ve siyasi parti örgütlerine olan bağlılık ve sadakatin temel psikolojik ihtiyaç doyumlarına etkisinin incelenmesi amaçlanmaktadır. Belirlenen amaçlara ulaşabilmek için anket tekniği kullanılarak bir alan araştırması yapılmıştır. Anket çalışmasının gerçekleştirilebilmesi için Trakya Üniversitesi Sosyal Bilimler Etik Kurulu’ndan 2019.03.14 sayılı karar ile gerekli izin alınmıştır. Bu kapsamda ilk olarak incelenen değişkenlere ilişkin kavramsal çerçeve sunulmuştur. Ardından çalışmanın yöntemi ve bulguları açıklanmıştır. Son olarak çalışmada kullanılan değişkenler arasındaki ilişkiyi inceleyen diğer çalışma sonuçlarından bahsedilmiş ve araştırma sonucunda ulaşılan sonuçlar sunulmuştur. İlgili yazında çalışmanın değişkenleri olan benlik saygısı, mutluluk, temel psikolojik ihtiyaç doyumunu ile siyasi parti örgütlerine bağlılık ve sadakat arasındaki ilişkinin bir arada incelendiği bir çalışmaya rastlanmamıştır.

1. Kavramsal Çerçeve

Bu bölümde çalışmanın temel kavramları olan örgütsel bağlılık, örgütsel sadakat, benlik saygısı, temel ihtiyaç doyumunu ve mutluluk kısaca açıklanmıştır.

1.1.Örgütsel Bağlılık

Örgütsel bağlılık, genel olarak, bireyin çalıştığı örgütle ilişkisini karakterize eden ve örgütte kalma niyetine etkileri olan psikolojik bir durum olarak ifade edilebilmektedir (Allen ve Meyer, 2000, s.286). Örgütsel bağlılık kişilerin örgütlerini iyileştirmek için çok çalışma istekliliği, örgütten ayrılma konusunda isteksizlik ve işverenleri için çalışmaktan duyulan sadakat veya gurur gibi örgütte kalmaya devam etme kararı için çıkarımları olan, bireyi örgüte bağlayan psikolojik durum olarak tanımlanabilmektedir. Örgütsel bağlılık kişinin belirli bir örgütle ve onun hedefleriyle özdeşleşme derecesini ifade etmektedir (Pandey ve Khare, 2012, s.95-96). Ayrıca örgütsel bağlılık kişilere hem buldukları örgüt hem de kendileri için fayda sağlayacak

şekilde hareket etme isteklerini, enerjilerini ve bağlılıklarını ifade eden bir tutum olarak görülmektedir (Jamroch, Barreda ve Kageyama, 2020, s.3-4).

Meyer ve Allen (1991, s.61) bağlılığın psikolojik bir durum olarak arzu (duygusal bağlılık), ihtiyaç (devamlılık bağlılığı) ve örgütte çalışmayı sürdürme yükümlülüğü (normatif bağlılık) olmak üzere üç ayrılabilir bileşenin olduğunu savunmaktadırlar. Bu modele göre duygusal bağlılık örgüte hissi bağlılığı, özdeşleşmeyi ve örgüte dahil olmayı; devamlılık bağlılığı örgütten ayrılmamanın maliyetlerini bilmeyi ve normatif bağlılık işe devam etme zorunluluğu hissini ifade etmektedir (Kondratuk, Hausdorf, Korabik ve Rosin, 2004, s.334).

1.2.Örgütsel Sadakat

Sadakat, bir kişinin başka bir kişi veya bir grup, bir görev veya belirli bir nesneye bağlılığını ifade etmektedir. Örgütsel sadakat ise kişinin örgütte kalma istekliliği, örgütün başarısını istemesi ve bu örgütte çalışmanın kendisi için en iyi seçenek olduğuna inanması olarak tanımlanabilmektedir. Ayrıca örgütsel sadakat alternatif iş imkanlarına ve daha iyi koşullara rağmen örgütte çalışmaya devam etme arzusu olarak ifade edilebilmektedir. Örgütsel bağlılığın bir tezahürü olan örgütsel sadakat kişinin örgütle özdeşleşmesinin ve katılımının gücünü göstermektedir. Bu kapsamda kuruluşun hedef ve değerlerine güçlü bir inanç ile kabul, örgüt adına önemli ölçüde çaba gösterme istekliliği ve örgütteki üyeliğini sürdürme arzusu örgütsel sadakat davranışları arasında sayılabilmektedir (Arqawi, Al hila, Abu Naser ve Al Shobaki, 2018, s.2-3; Pandey ve Khare, 2012, s.26-30).

Örgütsel sadakat örgütü diğer insanlara tanıtmayı, onu dış tehditlere karşı korumayı ve savunmayı, olumsuz koşullar altında bile ona bağlı kalmayı gerektirmektedir. Örgütsel sadakat davranışı rol dışı bir davranış olarak görülmekte ve örgütsel vatandaşlık davranışı olarak kabul edilmektedir (Jauhari ve Singh, 2013, s.264-265). Birey için tam bir inanç durumunu yansıttığından örgütsel sadakatin gerçekleşmesi uzun zaman alabilmekte kişisel nitelikler, örgütsel faktörler ve çevresel koşullar örgütsel sadakati etkileyebilmektedir (Arqawi ve diğerleri, 2018, s.3).

1.3.Benlik Saygısı

Benlik saygısı kendini kabul etme, iyilik, öz saygı veya genel olarak yeterlilik duygusu olarak tanımlanabilmektedir (Lyubomirsky, Tkach ve Dimattea, 2006, s.366). Ayrıca benlik saygısı kişinin kendisine karşı olumlu ya da olumsuz tutumu olarak ifade edilebilmektedir. Benlik saygısının, maaş, eğitim, fiziksel sağlık ve medeni durum gibi diğer değişkenleri aşarak yaşam doyumunun en güçlü yordayıcısı olduğu sonucuna ulaşan çalışmalar bulunmaktadır (Granjo, Silva ve Peixoto, 2021).

Hayata karşı olumlu bir tutumun temel taşı olan benlik saygısı kişinin nasıl düşündüğünü, hareket ettiğini ve hatta diğer insanlarla nasıl ilişki kurduğunu etkilemektedir. Benlik saygısı yüksek olanların psikolojik olarak mutlu ve sağlıklı oldukları varsayılmaktadır. Ayrıca yüksek benlik saygısına sahip olanların kendilerini iyi hissettikleri, olumsuz geri bildirimlerle etkili bir şekilde başa çıktıkları ve insanların kendilerine değer verdiklerine ve saygı duyduklarına inandıkları bir sosyal dünyada yaşadıkları belirtilebilir (Bruce ve Larweh, 2017, s.33).

Benlik saygısı gelişim sürecinin erken dönemlerinde oluşmaktadır (Lyubomirsky ve diğerleri, 2006, s.366). Genç ve orta yetişkinlik döneminde artarak yaklaşık 60 yaş civarında en üst seviyeye ulaşmakta ilerleyen yaşlarda ise azalmaktadır (Butkovic, Tomas, Spanic, Vukasovic Hlupic ve Bratko, 2020, s.782). Benlik saygısının oluşmasında ve geliştirilmesinde önemli değişkenlerden biri kişinin doğduğu andan itibaren gereksinim duyduğu temel psikolojik ihtiyaçların karşılanmasıdır (Khosravi ve Mohanan, 2020, s.390).

1.4. Temel Psikolojik İhtiyaç Doyumu

Temel psikolojik ihtiyaç doyumu teorisi, temel psikolojik ihtiyaçlar kavramına ve bunların psikolojik sağlık ve esenlikle ilişkisine odaklanmaktadır. Teoriye göre ihtiyaçlar, bir canlının büyümesi, bütünlüğü ve sağlığı için gerekli olan besinler olarak tanımlanmaktadır (Lombas ve Esteban, 2018, s.1306). İnsanların temel ihtiyaçları birçok bilim insanı tarafından incelenmiştir. Bazı araştırmalara göre bu ihtiyaçlar insanın doğasında bulunmakta ve doğuştan gelmekte, bazılarına göre ise zamanla öğrenilmekte ve psikolojik olarak belirlenmektedir. Diğer bazı araştırmalar ise bu iki görüşü de kapsamaktadır. Öz belirleme kuramı ihtiyaçları; doğuştan gelen, psikolojik yönü olan ve iyi oluş için önemli bir unsur olarak tanımlamaktadır (Johnson ve Finney, 2010, s.280). Teoriye göre, özerklik, yeterlilik ve ilişki kurma insanların doğuştan gelen psikolojik ihtiyaçları olarak belirtilmektedir. Bu psikolojik ihtiyaçların besin olarak adlandırıldığı teoride ihtiyaçlar karşılanmadığında sağlıksız bir durumla karşılaşılacağı ifade edilmektedir (Deci ve Ryan, 2000, s.227-232).

Kişiler doğuştan gelen bu üç psikolojik ihtiyacın tatminini sağlamaya çalışmaktadırlar. Özerklik ihtiyacı, bireylerin kendi eylemlerini yönetme ve kendi kendine örgütlenme, özgür ve sorumlu hissetme ihtiyaçlarını yansıtmaktadır. Yeterlilik ihtiyacı, bireylerin çevreleriyle etkin bir şekilde etkileşimde bulunma derecesi olarak tanımlanmaktadır. İlişki kurma ihtiyacı ise, bireylerin ne dereceye kadar başkalarına güvenli bir aidiyet ve bağlılık duygusu hissettiğini ifade etmektedir (Garn, McCaughtry, Martin, Shen ve Fahlman, 2012, s.315; Vanhove-Meriaux, Martinent ve Ferrand, 2017, s.470).

Temel psikolojik ihtiyaç doyumunun kişilerin ruh sağlığı ve mutluluğu üzerinde etkisi bulunmaktadır. İnsanlar finansal başarı, popülerlik gibi dışsal motivasyonlara yönelip temel psikolojik ihtiyaçlarının içsel tatminini görmezden geldiklerinde psikolojik sorunlar yaşayabilmektedirler (Wang, Jiang ve Song, 2017, s.313). Temel psikolojik ihtiyaçlar içsel motivasyonun ve içselleştirmenin besin kaynağı olarak belirtilmektedir. Özerkliğin ve yeterliliğin içsel motivasyon ve içselleştirme, ilişki kurma ihtiyacının ise içselleştirme için önemli olduğu ifade edilmektedir (Gagne ve Deci, 2005, s.336-337). Temel psikolojik ihtiyaç doyumunun cinsiyet ve etnik köken gibi çeşitli demografik değişkenler arasında farklılık göstermediği çünkü ihtiyaçların evrensel olduğu kabul edilmektedir (Garn ve diğerleri, 2012, s.316; Vanhove-Meriaux ve diğerleri, 2017, s.470). Ayrıca psikolojik iyilik halinin gerçekleşmesi için özerklik, yeterlilik ve ilişki kurma ihtiyaçlarının karşılanması gerekmektedir. Bu ihtiyaçlardan biri bile karşılanmadığında psikolojik sağlık zarar görebilmektedir (Johnston ve Finney, 2010, s.280).

1.5. Mutluluk

Mutluluğun insanlar için farklı tanımları olsa da hayatın doyurucu, anlamlı ve hoş olduğu konusunda yaygın ve kalıcı bir his anlamına geldiği genellikle kabul edilmektedir (Lyubomirsky ve diğerleri, 2006, s.365). Ayrıca mutluluğun bireyin yaşam kalitesini olumlu bir şekilde değerlendirme derecesi olduğu dolayısıyla yaşam doyumu olarak da adlandırılacağı belirtilmektedir (Veenhoven, 1991, s.2). Bu kapsamda mutluluk yaşam kalitesinin görünen göstergelerinden biridir. Zihinsel ve fiziksel sağlık göstergeleriyle birlikte kişinin ne kadar iyi geliştiğini ve yaşadığı hayatı ne kadar sevdiğini göstermektedir (Veenhoven, 1997).

Duyusal iyi oluş, üzüntü ve depresyondan kaçınma ile mutluluk, neşe ve sevinç gibi olumlu duyguları ve ruh halini temsil etmektedir (Steptoe, 2019, s.341). Bu kapsamda mutluluğun genellikle “olumlu duyguların veya neşenin sıklığı ve derecesi”, “depresyon veya kaygı gibi olumsuz duyguların yokluğu” ve “ortalama memnuniyet düzeyi” olmak üzere üç ana bileşenden oluştuğu kabul edilmektedir (Stewart, Watson, Clark, Ebmeier ve Deary, 2010, s.845). Mutluluğu etkileyen faktörler ise genetik, eğitim, sosyo-ekonomik durum, sosyal ilişkiler, zaman

kullanımı ve aktiviteler, strese maruz kalma, medeni hal, aile ve kişilik olarak sıralanabilir (Steptoe, 2019, s.342).

Mutluluğun nedenlerine ve onu üreten psikolojik süreçlere olan ilgi neticesinde mutluluğu ölçmeyi amaçlayan birçok ölçek geliştirilmiştir. Oxford mutluluk ölçeği 1980'lerin sonlarında Oxford Üniversitesi deneysel psikoloji bölümünde kurum içi kullanım için geniş bir kişisel mutluluk ölçüsü olarak tasarlanmış ve 1990'lı yıllardan sonra birçok farklı ülkede ve çalışmada kullanılmıştır (Hills ve Argyle, 2002, s.1073).

1.6. Kavramlar ile ilgili Yapılmış Çalışmalar

Çalışma kapsamında belirlenen değişkenlerin tümünü birlikte inceleyen bir çalışmaya rastlanmamıştır. Ancak bazı kavramların birbiri ile ilişkileri farklı örneklemeler üzerinde incelenmiştir. İlgili yazın taraması sonucunda temel ihtiyaç doyumu ile bağlılık, benlik saygısı ve mutluluk kavramlarının ayrı ayrı incelendiği tespit edilmiştir.

Granjo, Silva ve Peixoto (2021) tarafından öğretmenler üzerinde yapılan çalışmada temel ihtiyaç doyumu ile okula ve mesleğe bağlılık arasındaki ilişki incelenmiştir. Çalışmada, öğretmenlerin temel psikolojik ihtiyaçlarının karşılanmasında kritik bir boyut olarak özerkliğin okula duygusal bağlılıkla kuvvetli ilişkileri olduğu belirtilmiştir. Bruce ve Larweh (2017) Ganalı mahkumlar üzerine yaptıkları çalışmada benlik saygısı ile temel psikolojik ihtiyaç doyumu arasında pozitif bir ilişki olduğunu tespit etmişlerdir. Benzer şekilde Heppner, Kernis, Nezek, Foster, Lakey ve Goldman (2008)'in çalışmalarında temel psikolojik ihtiyaç doyumunun alt boyutlarını oluşturan özerklik, yetkinlik ve ilişki kurma ihtiyaçları ile günlük benlik saygısı arasında pozitif yönlü ve kuvvetli bir ilişkinin olduğu bulunmuştur. Khosravi ve Mohanan (2020) tarafından öğrenciler üzerinde yapılan araştırma, ihtiyaçları yüksek düzeyde karşılanan öğrencilerin yüksek seviyede benlik saygısına sahip olduklarını göstermiştir. Çalışmalar doğrultusunda temel psikolojik ihtiyaç doyumu ile benlik saygısı arasında aynı yönlü ve kuvvetli bir ilişki olduğu söylenebilir. Sapmaz, Doğan, Sapmaz, Temizel ve Tel (2012)'in Sakarya Üniversitesi öğrencileri üzerinde yaptıkları çalışmada ise mutluluk ile temel psikolojik ihtiyaç doyumu arasında anlamlı bir ilişkinin bulunduğu ve yetkinlik ihtiyacının mutluluğun en iyi yordayıcısı olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Ayrıca mutluluk ile temel ihtiyaç doyumunun alt boyutları arasında kuvvetli bir ilişki olduğu belirtilmiştir.

2. Araştırmanın Yöntemi

Bu başlık altında araştırmanın amacı, örnekleme, veri toplamada kullanılan ölçme araçları ve verilerin analiz yöntemleri açıklanmaktadır.

2.1.Araştırmanın Amacı, Örnekleme ve Veri Toplama Yöntemi

Bu çalışmanın iki amacı bulunmaktadır. Amaçlardan ilki bireylerin mutlulukları ve benlik saygıları ile siyasi parti örgütlerine olan bağlılık ve sadakatleri arasındaki ilişkinin araştırılmasıdır. Çalışmanın ikinci amacı kişilerin siyasi parti örgütlerine olan bağlılıklarının ve sadakatlerinin temel psikolojik ihtiyaç doyumlarına etkisinin incelenmesidir. Bu amaçlar doğrultusunda çalışmanın temel soruları “Benlik saygısı ve mutluluk ile siyasi partilere örgütsel bağlılık ve sadakat arasında bir ilişki var mıdır?” “Siyasi partilere örgütsel bağlılık ve sadakat ile temel ihtiyaç doyumu arasında bir ilişki var mıdır?” şeklinde sıralanabilir.

Çalışma kapsamında alan araştırmasının yapılabilmesi için Trakya Üniversitesi Sosyal ve Beşeri Bilimler Etik Kurulu'ndan 2019.03.14 sayılı karar ile izin alınmıştır. Araştırmanın evrenini Türkiye'deki seçmenler oluşturmaktadır. Çalışmanın yapıldığı yıl olan 2019'da Yüksek Seçim Kurulu'nun 31 Mart 2019 Mahalli İdareler seçimi istatistiklerine göre seçmen sayısı 57.058.636'dır (YSK, 2019). Çalışmanın örnekleme yüzde 95 güven düzeyi ve yüzde 5 hata payında en az 385 olmalıdır (Raosoft, 2021). Çalışmada kolayda örnekleme yöntemi seçilmiş ve ankete katılmayı kabul eden herkes örnekleme dahil edilmiştir. Çalışmada kolayda örnekleme yöntemi kullanıldığından elde edilen sonuçların tüm evreni temsil etme gücü yüksek olmayabilir.

Araştırmada e-anket ve yüz yüze anket tekniği tercih edilmiştir. E-anketler facebook, instagram, whatsapp gibi sosyal medya uygulamaları ile, yüz yüze anketler anketörler aracılığı ile elde edilmiştir. Anket çalışmasına 462 kişi katılmış olup örneklem yeterli büyüklüktedir.

2.2. Araştırmada Kullanılan Ölçme Araçları

Araştırmada kullanılan anket beş bölümden oluşmaktadır. Anketin ilk bölümünde katılımcıların sosyo-demografik özelliklerini belirlemek amacı ile beş sorudan oluşan kişisel bilgi formu bulunmaktadır. Diğer bölümlerde sırasıyla örgütsel bağlılık ve sadakat ölçeği, temel ihtiyaç doyumu ölçeği, benlik saygısı ve Oxford mutluluk ölçeği yer almaktadır.

Bağlılık ve sadakat ölçeği: Bağlılık ve sadakat ölçeği Uygur ve Koç (2010) tarafından oluşturulan ve siyasi parti seçmenlerine uygulanan bir ölçektir. Ölçek 20 ifade ve iki boyuttan oluşmaktadır. İlgili çalışmada ölçeğin Cronbach Alfa katsayısı 0.96 olarak belirlenmiştir.

Temel ihtiyaç doyumu ölçeği: Temel ihtiyaç doyumu ölçeği 21 ifadeden ve üç boyuttan oluşmakta olup yedili likert tarzındadır. Ölçek Deci ve Ryan (1991) tarafından geliştirilmiş olup Bacanlı ve Cihangir Çankaya (2003), ölçeğin Türkçe geçerlilik ve güvenilirlik çalışmalarını gerçekleştirmişlerdir. İlgili çalışmada Cronbach Alfa katsayıları 0.71, 0.60 ve 0.74 olarak bulunmuştur (Cihangir Çankaya, 2009, s.25). Bu çalışmada kullanılan ölçek için Johnston ve Finney (2010) ile İlhan (2009)'ın çalışmalarından yararlanılmıştır. İlhan'ın (2009) çalışmasında ilgili ölçeğin Cronbach Alfa katsayıları özerklik alt boyutu için 0.82, yeterlilik için 0.80 ve ilişki kurma alt boyutu için 0.81 olarak belirlenmiştir.

Benlik saygısı ölçeği: Benlik saygısı ölçeği Tafarodi ve Swann (2001) tarafından oluşturulmuş 16 ifadeli ve iki boyuttan oluşan beşli likert tarzında bir ölçektir. Tarafodi ve Swann (2001), yaptıkları çalışmada iki alt boyutun güvenilirliklerini kadın ve erkek düzeyinde incelemiştir. Kendini sevme boyutunun Cronbach Alfa katsayısı kadınlarda 0.83, erkeklerde 0.90; öz yeterlilik boyutunun ise kadınlar için 0.83 ve erkekler açısından 0.82 olarak belirlenmiştir. Ölçeğin Türkçe geçerlilik ve güvenilirlik çalışmaları Doğan (2011) tarafından yapılmıştır. İlgili çalışmada Cronbach Alfa katsayıları kendini sevme boyutu için 0.83, öz yeterlilik boyutu için 0.74 olarak belirlenmiştir.

Oxford mutluluk ölçeği: Oxford mutluluk ölçeğinin orijinal versiyonu 29 ifadeden oluşan ve altılı derecelendirmeli bir ölçektir. Hills ve Argle (2002) çalışmalarında, ölçeğin tek boyutlu ve sekiz ifadeli kısa versiyonunu oluşturmuşlardır. Oxford Mutluluk ölçeğinin kısa versiyonunun Türkçe geçerlilik ve güvenilirlik çalışmaları Doğan ve Çötök (2011) tarafından gerçekleştirilmiştir. Yapılan çalışmada madde toplam korelasyonu değerlendirilmesinde temsil gücünün yeterli olmadığı belirlenen bir madde ölçekten çıkarılmış ve ölçek yedi ifadeli, beşli derecelendirmeli olarak değerlendirilmiştir. İlgili çalışmada ölçeğin iç tutarlığı 0.74 ve test tekrar güvenilirlik katsayısı 0.85 olarak belirlenmiştir. Ölçeğin Cronbach Alfa katsayısı 0.77 düzeyindedir.

2.3. Verilerin Analizi

Anket çalışması ile elde edilen veriler SPSS 22 ve AMOS 24 paket programları kullanılarak analiz edilmiştir. Katılımcıların sosyo-demografik özelliklerini belirleyebilmek amacı ile tanımlayıcı istatistikler yapılmıştır. Çalışmada kullanılan ölçekleri ve boyutlarını doğrulayabilmek için doğrulayıcı faktör analizi (DFA) gerçekleştirilmiştir. Çalışma kapsamında kullanılan değişkenler arasındaki ilişkileri belirleyebilmek amacıyla ise modeller oluşturulmuş ve oluşturulan modeller yapısal eşitlik modellemesi (YEM) ile test edilmiştir.

3. Bulgular

Çalışmanın katılımcılarına ait sosyo-demografik özellikler Tablo 1.'de gösterilmektedir.

Tablo 1: Katılımcıların Sosyo-demografik Özellikleri

Cinsiyet	%	Meslek	%
Kadın	56.5	Çalışmıyor	56.1
Erkek	43.5	Memur	3.5
		İşçi	8.0
Eğitim		Esnaf	2.6
İlköğretim	6.3	Serbest meslek	1.9
Lise	23.4	Tacir	0.2
Ön lisans	9.3	Çiftçi	0.6
Lisans	54.5	Diğer	27.1
Yüksek lisans	6.5	Siyasi Parti Üyeliği Durumu	
Desteklenen Siyasi Parti		Kadın kolları	0.4
AKP	10.0	Gençlik kolları	3.9
CHP	34.6	İl/ilçe örgütü	1.3
MHP	3.9	Diğer	6.5
İYİ Parti	1.9	Üyelik yok	87.9
SP	0.4		
HDP	1.9		
Belirtmek istemiyor	47.2		

Katılımcıların yüzde 56.5'i kadın yüzde 43.5'i ise erkektir. Ankete katılanların büyük çoğunluğunun lisans mezunu olduğu görülmektedir. Çalışma durumu açısından değerlendirilirse katılımcıların yüzde 56.1'inin çalışma yaşamında olmadığı ve yüzde 27.1'inin ise diğer seçeneğini işaretlediği tespit edilmiştir. Katılımcıların yüzde 47.2'si destekledikleri partiyi belirtmek istemediklerini ifade ederken, büyük bir çoğunluğunun parti üyeliği olmadığı görülmektedir.

Araştırma kapsamında kullanılan ölçeklerin faktör yapılarını doğrulamak amacı ile birinci düzey doğrulayıcı faktör analizi uygulaması tercih edilmiştir. Doğrulayıcı faktör analizi gerçekleştirilirken gözlenen değişkenler ile gizil değişkenler arasındaki ikili ilişkilerin $p < 0.05$ olması, regresyon ağırlıkları (tahminler/estimates), ölçeğin güvenilirliği ve uyum indeksleri eş zamanlı kontrol edilmiştir. Analiz sırasında modifikasyon indeksleri uygulanmış ve uyum indekslerinin kabul edilebilir olup olmadığı değerlendirilmiştir.

Örgütsel bağlılık ve sadakat ölçeği, doğrulayıcı faktör analizinde faktör yükleri oldukça düşük olan sadakat boyutunu temsil eden iki ifade çıkarıldıktan sonra iki boyutlu olarak doğrulanmıştır. Analiz sonucunda standardize edilmiş tahmin sonuçlarına göre istatistiksel olarak anlamlı olduğu belirlenen modelin uyum indekslerinin ($\chi^2/df=3.919$ GFI=0.895 CFI= 0.951 NFI=0.936 RMSEA= 0.08) kabul edilebilir bir uyum (Çokluk, Şekercioğlu ve Büyüköztürk, 2012; Dehon, Weems, Stickle, Costa ve Berman, 2005; Hooper, Coughlan ve Mullen, 2008; Hu ve Bentler, 1999; Meydan ve Şeşen, 2011) içinde olduğu söylenebilir.

Mutluluk ölçeğinde yer alan ifadelerden birinin gizil değişken mutluluğa olan yol katsayısının anlamsız olduğu ($p > 0.05$) görülmüş ve analiz dışı bırakılmıştır. DFA sonucunda mutluluk ölçeği altı ifadeli ve tek boyutlu olarak doğrulanmıştır. Modelin uyum indeksleri incelendiğinde ($\chi^2/df=3.733$ GFI=0.975 CFI= 0.972 NFI=0.963 RMSEA= 0.07) iyi bir uyum içinde bulunduğu (Çokluk ve diğerleri, 2012; Dehon ve diğerleri, 2005; Hooper ve diğerleri, 2008; Hu ve Bentler, 1999; Meydan ve Şeşen, 2011) ve standardize edilmiş tahmin sonuçlarına göre modelin istatistiksel olarak anlamlı olduğu görülmüştür.

Temel ihtiyaç doyumu ölçeği DFA sonucunda on altı ifadeli ve özerklik, yeterlilik ve ilişki kurma ihtiyaçları olmak üzere üç boyutlu olarak doğrulanmıştır. Ölçekte yer alan iki ifade, p değerlerinin 0.05'ten büyük olması nedeniyle analiz dışı bırakılmıştır. Modelin uyum indekslerinin ($\chi^2/df=3.157$ GFI=0.938 CFI= 0.897 NFI=0.858 RMSEA= 0.07) kabul edilebilir bir uyum sağladığı (Çokluk ve diğerleri, 2012; Dehon ve diğerleri, 2005; Hooper ve diğerleri, 2008; Hu ve Bentler, 1999; Meydan ve Şeşen, 2011) ve modelin istatistiksel olarak anlamlı olduğu söylenebilir.

Kendini sevme ve öz yeterlilik olmak üzere iki boyuttan oluşan benlik saygısı ölçeği doğrulayıcı faktör analizi ile tek boyut olarak doğrulanmıştır. Öz yeterliliği temsil eden gizil değişkenlerin p değerlerinin 0.05'ten büyük olduğu görülmüştür. Benlik saygısı ölçeğinin öz yeterlilik boyutunu oluşturan ifadelerin net olarak anlaşılmadığı düşünülmektedir. Dolayısıyla çalışma kapsamında benlik saygısı, kendini sevme ifadelerinden oluşan tek boyutlu bir ölçek olarak kullanılmıştır. DFA sonucuna göre; modelin istatistiksel olarak anlamlı ve uyum indekslerinin ($\chi^2/df=2.225$ GFI=0.982 CFI=0.984 NFI=0.987 RMSEA= 0.05) iyi düzeyde (Çokluk ve diğerleri, 2012; Dehon ve diğerleri, 2005; Hooper ve diğerleri, 2008; Hu ve Bentler, 1999; Meydan ve Şeşen, 2011) olduğu görülmektedir.

Faktör analizi sonucu elde edilen ölçek faktör boyutlarının güvenilirliğinin belirlenmesinde Cronbach Alfa Katsayısı (α) kullanılmıştır. Faktörlere ait Cronbach Alfa katsayıları Tablo 2'de gösterilmektedir.

Tablo 2: *Araştırmada Kullanılan Ölçek Boyutlarının Güvenilirlik Analizi Sonuçları*

Ölçek Boyutları	Cronbach Alfa Katsayıları
Örgütsel bağlılık	0.958
Örgütsel sadakat	0.942
Özerklik	0.721
Yeterlilik	0.650
İlişki ihtiyacı	0.604
Kendini sevme	0.918
Mutluluk	0.822

Tablo 2'e göre; örgütsel bağlılık, örgütsel sadakat, kendini sevme ve mutluluk boyutlarının ($0.60 \leq \alpha < 0.80$) yüksek derecede güvenilir olduğu, özerklik, yeterlilik ve ilişki kurma ihtiyacı boyutlarının ise ($0.80 \leq \alpha \leq 1$) oldukça güvenilir olduğu söylenebilir (Lorcu, 2020, s.201).

Faktör analizleri sonucu doğrulanmış boyutlara göre aşağıda verilen hipotezler sınanmıştır.

H₁: Kendini sevme ile siyasi partilere olan örgütsel bağlılık arasında anlamlı bir ilişki vardır.

H₂: Kendini sevme ile siyasi partilere olan örgütsel sadakat arasında anlamlı bir ilişki vardır.

H₃: Kendini sevme ile mutluluk arasında anlamlı bir ilişki vardır.

H₄: Mutluluk, kendini sevme ile siyasi partilere olan örgütsel bağlılık arasında aracılık etkisine sahiptir.

H₅: Mutluluk, kendini sevme ile siyasi partilere olan örgütsel sadakat arasında aracılık etkisine sahiptir.

H₆: Mutluluk ile siyasi partilere olan örgütsel bağlılık arasında anlamlı bir ilişki vardır.

H₇: Mutluluk ile siyasi partilere olan örgütsel sadakat arasında anlamlı bir ilişki vardır.

H₈: Siyasi partilere olan örgütsel bağlılığın özerklik ihtiyacı ile anlamlı bir ilişkisi vardır.

H₉: Siyasi partilere olan örgütsel bağlılığın yeterlilik ihtiyacı ile anlamlı bir ilişkisi vardır.

H₁₀: Siyasi partilere olan örgütsel bağlılığın ilişki kurma ihtiyacı ile anlamlı bir ilişkisi vardır.

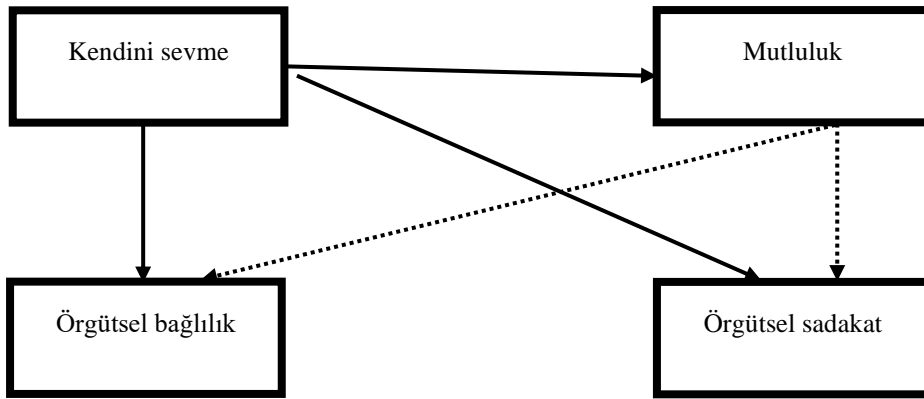
H₁₁: Siyasi partilere olan örgütsel sadakatin özerklik ihtiyacı ile anlamlı bir ilişkisi vardır.

H₁₂: Siyasi partilere olan örgütsel sadakatin yeterlilik ihtiyacı ile anlamlı bir ilişkisi vardır.

H₁₃: Siyasi partilere olan örgütsel sadakatin ilişki kurma ihtiyacı ile anlamlı bir ilişkisi vardır.

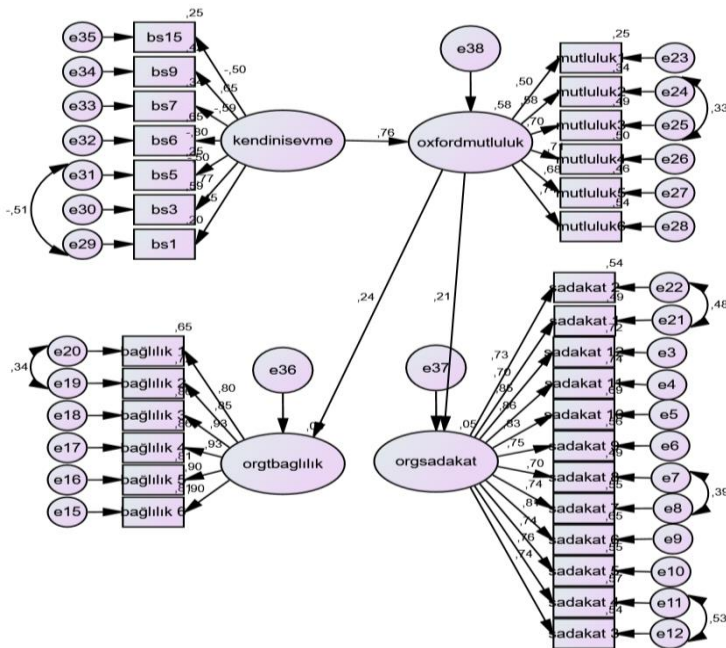
Değişkenler arası ilişkileri belirleyebilmek amacı ile modeller oluşturulmuş ve oluşturulan modeller Yapısal Eşitlik Modellemesi (YEM) yardımıyla test edilmiştir. Kendini sevme ve mutluluk ile örgütsel bağlılık ve sadakat arasındaki ilişkiyi belirleyebilmek için oluşturulan kavramsal model Şekil 1’de yer almaktadır.

Şekil 1: Kavramsal Model I

Kendini sevme ve mutluluk ile örgütsel bağlılık ve sadakat arasındaki ilişkiyi belirleyebilmek amacıyla oluşturulan ve analiz edilen yapısal eşitlik modeli Şekil 2’de yer almaktadır.

Şekil 2: Yapısal Eşitlik Modeli I

Şekil 2’de yer alan modelde kendini sevme değişkeninden örgütsel bağlılık ve sadakate çizilen yolların istatistiksel olarak anlamsız ($p>0.05$) olduğu belirlenmiştir. Kendini sevme ile mutluluk arasındaki ilişkinin istatistiksel olarak anlamlı ($p<0.05$) olduğu görülmüştür. Anlamsız bir yolun çıkarılması diğer yolların anlamlılığını etkileyebileceği için yollar teker teker çıkarılarak analiz tekrar edilmiştir. Yapısal Eşitlik I modeline ait uyum indeksi değerleri Tablo 3’te yer almaktadır.

Tablo 3: Yapısal Eşitlik Modeli I Uyum İndeksi Değerleri

	χ^2/df	GFI	CFI	NFI	RMSEA
	3.33	0.860	0.903	0.870	0.07
Referanslar:	Çokluk ve diğerleri, 2012; Dehon ve diğerleri, 2005; Hooper ve diğerleri, 2008; Hu ve Bentler, 1999; Meydan ve Şeşen, 2011				

Modifikasyon indeksleri uygulanan modelde, uyum indeksleri modelin kabul edilebilir bir düzeyde uyum gösterdiğini işaret etmektedir. Uyum indeksleri kabul edilebilir düzeyde olduktan sonra değişkenler arası regresyon katsayıları ile doğrudan, dolaylı ve toplam etkiler incelenmiştir.

Kendini sevme ile mutluluk arasında aynı yönlü ve yüksek düzeyde (0.76) bir ilişki bulunmaktadır. Bu doğrultuda H_3 kabul edilmiş, H_1 ve H_2 hipotezleri reddedilmiştir. Mutluluk ile örgütsel bağlılık arasında aynı yönlü, düşük düzeyde (0.24), mutluluk ile sadakat arasında aynı yönlü düşük düzeyde (0.21) bir ilişki olduğu görülmekte olup H_6 ve H_7 hipotezleri doğrulanmıştır. Bu kapsamda mutlu kişilerin destekledikleri siyasi partilere bağlılıklarının ve sadakatlerinin daha yüksek olabileceği söylenebilir.

Tablo 4: Standardize Edilmiş Toplam Etkiler

	Kendini Sevme	Mutluluk	Örgütsel Bağlılık	Örgütsel Sadakat
Mutluluk	.761	.000	.000	.000
Örgütsel Bağlılık	.180	.240	.000	.000
Örgütsel Sadakat	.162	.212	.000	.000

Tablo 5: Standardize Edilmiş Dolaylı Etkiler

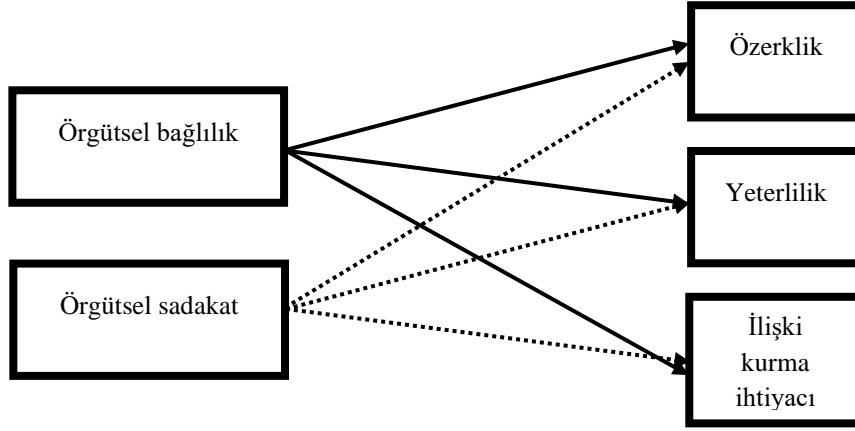
	Kendini Sevme	Mutluluk	Örgütsel Bağlılık	Örgütsel Sadakat
Mutluluk	.000	.000	.000	.000
Örgütsel Bağlılık	.180	.000	.000	.000
Örgütsel Sadakat	.162	.000	.000	.000

Yapısal Eşitlik Modeli I’ de yer alan bağımsız gizil değişkenler ile bağımlı gizil değişkenler arası toplam ve dolaylı etkiler Tablo 4 ve Tablo 5’ te yer almaktadır. Tablolar incelendiğinde; kendini sevme değişkeninin siyasi parti örgütüne bağlılık ve sadakat üzerinde dolaylı etkisi olduğu görülmektedir. Kendini sevmenin siyasi parti örgütüne bağlılık üzerine etkisi 0.18, sadakat üzerine etkisi 0.16 olup dolaylı olarak mutluluk aracılığıyla gerçekleşmektedir.

Mutluluk değişkeninin bir aracılık etkisi olmasından dolayı H_4 ve H_5 kabul edilmiştir. Ayrıca mutluluk aracı değişkeni eklendikten sonra kendini sevme bağımsız değişkeni ile siyasi parti örgütüne bağlılık ve sadakat bağımlı değişkenleri arasındaki ilişkinin istatistiksel olarak anlamsız duruma geldiği görülmektedir. Tam aracılık durumunda aracı değişken modele eklendiğinde bağımlı ve bağımsız değişken arasındaki ilişkinin zayıflaması ya da istatistiksel olarak anlamsız duruma gelmesi beklenmekte, kısmi aracılık durumunda ise bağımlı ve bağımsız değişken arasındaki ilişki anlamlılığını sürdürmektedir (Yılmaz ve İlhan Dalbudak, 2018, s.531). Dolayısıyla mutluluk değişkeninin tam aracılık etkisi olduğu söylenebilir.

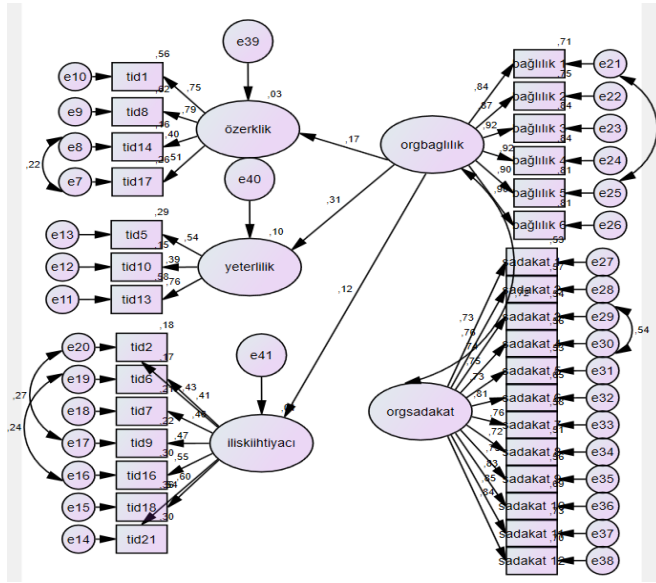
Siyasi parti örgütlerine bağlılık ve sadakatin bireylerin temel ihtiyaç doyumu boyutlarına etkisi olup olmadığını belirlemek amacı ile kurulan kavramsal model Şekil 2’de gösterilmektedir.

Şekil 2: Kavramsal Model II

Kavramsal model II’ye göre kurulan yapısal eşitlik modeli Şekil 3’te yer almaktadır.

Şekil 3: Yapısal Eşitlik Modeli II

Yapısal eşitlik modeli II’de görüldüğü üzere örgütsel sadakat boyutundan özerklik, yeterlilik ve ilişki kurma ihtiyacı değişkenlerine çizilen yolların anlamsız olduğu ($p>0.05$) belirlenmiştir. Anlamsız yollar teker teker çıkarılarak analiz tekrar edilmiştir. Tüm yollar anlamlı kalınca çıkarılıp modifikasyon indeksleri uygulandıktan sonra oluşan modelin uyum indeksleri Tablo 6’da yer almaktadır.

Tablo 6: Yapısal Eşitlik Modeli II Uyum İndeksi Değerleri

	χ^2/df	GFI	CFI	NFI	RMSEA
	3.66	0.877	0.861	0.822	0.07
Referanslar:	Çokluk ve diğerleri, 2012; Dehon ve diğerleri, 2005; Hooper ve diğerleri, 2008; Hu ve Bentler, 1999; Meydan ve Şeşen, 2011				

Modelin uyum indekslerinin kabul edilebilir bir düzeyde uyum gösterdiği belirtilebilir. Uyum indeksleri kabul edilebilir düzeyde olduktan sonra değişkenler arası regresyon katsayıları incelenmiştir. Siyasi partiye örgütsel bağlılık ile özerklik (0.17), yeterlilik (0.31), ilişki kurma ihtiyacı (0.12) arasında istatistiksel olarak anlamlı ve aynı yönlü ilişki olduğu bulgulanmıştır. Analiz sonucunda örgütsel sadakat ile temel ihtiyaç doyumu boyutları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir ilişki olmadığı tespit edilmiştir. Bu doğrultuda H_{11} , H_{12} , H_{13} reddedilmiş, H_8 , H_9 , H_{10} kabul edilmiştir.

4. Tartışma

Çalışma kapsamında benlik saygısı ve mutluluk ile siyasi partilere olan örgütsel bağlılık ve sadakat arasındaki ilişki incelenmiş olup ilgili yazında farklı gruplar üstünde benlik saygısı ile mutluluk arasındaki ilişkinin ele alındığı görülmüştür. Yapılan araştırmalarda Oxford mutluluk ölçeği ile benlik saygısı arasında güçlü pozitif ilişkiler olduğu sonucuna ulaşılmıştır (Hills ve Argyle, 2002, s.1077). Benlik saygısının mutlulukla yakından ilişkili olduğu hatta mutluluğun bir bileşeni olarak düşünülebileceği belirtilmektedir (Cheng ve Furnham, 2003, s.923). Ayrıca benlik saygısının gençlerin mutluluğunda hem doğrudan hem de aracı değişken olarak etkili olduğu tespit edilmiştir (Furnham ve Cheng, 2000, s.463). Totan, Ercan ve Öztürk (2019, s.30), yaptıkları çalışmada benlik saygısı ve mutluluk arasında pozitif yönde bir ilişki olduğunu bulgulamışlardır. Benzer şekilde Arslan ve Bektaş (2020, s.110), üniversite öğrencileri üzerinde yaptıkları çalışmada benlik saygısının mutluluğu pozitif yönde etkilediği sonucuna ulaşmışlardır. Dolayısıyla farklı örneklerdeki araştırma sonuçları ile çalışmanın sonuçları arasında benzerlik olduğu görülmektedir. Elde edilen bilgiler doğrultusunda benlik saygısının mutluluğun önemli bir belirleyici olduğu söylenebilir. Kong, Zhao ve You (2013, s.151), sosyal desteğin benlik saygısını artıran bir unsur olduğunu ve benlik saygısının da bireylerin mutluluğunu etkilediğini bulgulamışlardır. Bu doğrultuda siyasi partilerin seçmenlerine sosyal destek sağlayarak benlik saygılarını ve dolayısıyla mutluluklarını arttırmalarına yardımcı olabilecekleri söylenebilir. Siyasi parti örgütleri bireylere duygusal anlamda destek sağlayabilir, eğitim ve geliştirme faaliyetlerine öncülük ederek bilgi ve tecrübelerinin gelişmesine katkıda bulunabilir. Ayrıca bireylerin sosyal hayatta karşılaşılabilecekleri zorlukları kolayca atlatmalarına yardımcı olabilir. İş arayan bireylere iş bulmalarında yardımcı olarak, finansal anlamda zor zamanlar geçirenlere destek olarak, bireylerin mutlu ve üzüntülü anlarını paylaşarak genel iyilik halinin artmasına katkı sağlayabilirler. Tüm faaliyetler siyasi partinin organizasyon yapısı içinde kurulacak birimler vasıtasıyla organize bir şekilde yürütülebilir.

Mutluluk ile siyasi parti örgütüne bağlılık ve sadakat arasında ilişki olmasına rağmen ilişkinin güçlü olmadığı görülmektedir. Benlik saygısı olan kişilerin mutlu olduğu ve mutlu olanların da siyasi parti örgütlerine kendilerini daha bağlı ve sadık hissedebilecekleri belirtilebilir. Bu nedenle siyasi partilerin seçmenlerinin mutlulukları ile yakından ilgilenmeleri gereğinden bahsedilebilir. Partiye bağlılığı ve sadakati yüksek olan kişilerin parti amaçları için daha fazla çaba sarf etmeye istekli olacakları düşünüldüğünde mutluluğun ve onun belirleyicisi olan benlik saygısının önemi göz ardı edilmemelidir. Benlik saygısı yüksek ve mutlu olan seçmenlerin destekledikleri siyasi partilerden ayrılmak istemeyecekleri, partiyle özdeşleşme düzeylerinin yüksek olacağı, diğer partilere oy vermeyeceği, bağlı buldukları partinin kararlarını savunacakları ve olumsuz koşullarda dahi desteklerini sürdürecekleri düşünülebilir. Ayrıca

çalışmada örgütsel bağlılığın bireylerin temel ihtiyaç doyumlarını karşıladığı bulgulanmıştır. Dolayısıyla ihtiyaçları giderilen bireylerin destekledikleri parti için daha fazla emek sarf edeceği düşünülebilir. Bu doğrultuda siyasi partilerin bireyler ile aktif iletişim içinde bulunarak bireylerin istek ve ihtiyaçlarının farkındalığıyla plan ve programlarını yapmaları önerilebilir.

Mutluluk ile örgütsel bağlılık ve sadakat arasındaki ilişkinin düşük olması siyasi partiye bağlılık ve sadakati etkileyen başka değişkenlerin de olduğunu düşündürmektedir. Örneğin, siyasi partilerin parti programları, vizyonu, vaatlerini gerçekleştirip gerçekleştirmemeleri, kendilerini destekleyenlere maddi veya manevi yardım sağlayıp sağlamadıkları, iktidar ya da muhalefet partisi olup olmadıkları gibi değişkenler ile örgütsel bağlılık ve sadakat arası ilişkiler incelenebilir. Çalışmada ele alınan iki ya da üç değişken arasındaki ilişkileri inceleyen çalışmalar yazında yer almaktadır. Ancak örgütsel bağlılık ve sadakat, benlik saygısı, mutluluk, temel ihtiyaç doyumu değişkenlerinin hepsinin bir arada yer aldığı bir çalışmaya rastlanmamıştır. Ayrıca ilgili değişkenlerin siyasi partiler açısından yetersiz düzeyde incelendiği söylenebilir. Politik sistemin önemli bir aktörü olan siyasi partilerin gerek bu çalışmada ele alınan, gerekse inceleme kapsamında olmayan farklı değişkenler ele alınarak araştırmaların yapılması önerilebilir.

5. Sonuç

Benlik saygısı ve mutluluğun örgütsel bağlılık ve sadakate, örgütsel bağlılık ve sadakatin temel ihtiyaç doyumuna etkisinin belirlenmesini amaçlanan bu çalışmada saha araştırması yapılabilmesi için Trakya Üniversitesi Sosyal Bilimler Etik Kurulu'ndan 2019.03.14 sayılı karar ile izin alınmıştır. Çalışma kapsamında e-anket ve yüz yüze anket yöntemi kullanılarak toplanan veriler belirlenen hipotezler doğrultusunda Yapısal Eşitlik Modellemesi ile test edilmiştir.

Çalışma kapsamında yapılan analizlerde elde edilen sonuçlara göre; kendini sevmenin mutluluk üzerindeki etkisi güçlü (0.76) olup, kendini seven seçmenlerin daha çok mutlu olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Ancak kendini sevmenin örgütsel bağlılık ve sadakat üzerinde etkisinin olmadığı tespit edilmiştir. Mutluluğun siyasi parti örgütüne bağlılık (0.24) ve sadakat üzerinde (0.21) etkisi bulunduğu, bu etkilerin pozitif yönde ama düşük düzeyde olduğu görülmektedir. Ayrıca mutluluğun, kendini sevme ile örgütsel bağlılık ve sadakat arasında aracılık rolü oynadığı görülmüştür. Bu doğrultuda çalışmanın H₁ ve H₂ hipotezleri reddedilmiştir, H₃, H₄, H₅, H₆ ve H₇ hipotezleri doğrulanmıştır. Bireylerin, benlik saygısı boyutlarından olan kendini sevmesinin direk olarak siyasi örgüte bağlılık ve sadakatinde etkisi olmamasına rağmen bireylerin mutluluğunu artırması vasıtasıyla bağlılık ve sadakate katkı sağlayacağı bu nedenden dolayı bireylerin benlik saygısının artırılmasının önemli olduğu düşünülmektedir. Ayrıca bireylerin mutluluk düzeyinin yüksekliğinin siyasi örgütlerle olan bağlılıklarını güçlendirebileceği söylenebilir.

Siyasi partilere olan örgütsel bağlılığın, temel ihtiyaç doyumu boyutları olan yeterlilik (0.31), özerklik (0.17) ve ilişki kurma ihtiyacı (0.12) üzerinde pozitif yönde etkisi olduğu tespit edilmiştir. Siyasi partilere gösterilen örgütsel sadakatin temel ihtiyaç doyumu boyutları ile istatistiksel olarak anlamlı bir ilişkisi bulunmamıştır. H₈, H₉, H₁₀ doğrulanmış, H₁₁, H₁₂, H₁₃ reddedilmiştir. Siyasi partiye olan örgütsel bağlılık en çok kişilerin yeterlilik ihtiyacını karşılamaktadır. Bu doğrultuda siyasi partilere bağlılık duyan kişilerin içinde buldukları çevreyi keşfetme, uyum sağlama ve etkileşime girme ihtiyaçlarının daha çok karşılandığı söylenebilir. Ayrıca kişilerin başarıya ve yeterlilik hissine sahip olarak kendini içsel anlamda motive edeceği belirtilebilir. Bağlılığın insanlarla ilişki kurma, insanları anlama, destek alma gibi ihtiyaçlar ile kendi kararlarını kendi verebilme ihtiyacını ise çok fazla etkilemediği görülmektedir. Dolayısıyla siyasi partilere bağlılık ve sadakatin kişilerin hangi ihtiyaçlarını karşıladığına dair başka çalışmalara ihtiyaç duyulmaktadır.

Yazarlık Katkıları (Authorship Contributions): Sedef Zeyrekli Yaş, Işıl Usta Kara

Kaynakça

- Allen, N. J., & Meyer, J. P. (2000). Construct validation in organizational behavior research: the case of organizational commitment. R. D. Goffin, & E. Helmes içinde, *Problems and Solutions in Human Assessment*. Boston: Springer.
- Arqawi, S. M., Al hila, A. A., Abu Naser, S. S., & Al Shobaki, M. J. (2018). Degree of organizational loyalty among Palestinian Universities Staff-Case Study on Palestine Technical University. *International Journal of Academic Multidisciplinary Research* , 2 (9), 1-10.
- Bruce, D., & Larweh, E. (2017). Self-esteem, Needs satisfaction and psychological well-being of inmates at James Camp Prison in Ghana. *Journal of Advocacy, Research and Education* , 4 (2), 112-117.
- Butkovic, A., Tomas, J., Spanic, A. M., Vukasovic Hlupic, T., & Bratko, D. (2020). Emerging adults versus middle-aged adults: Do they differ in psychological needs, self-esteem and life satisfaction. *Journal of Happiness Studies* (21), 779-798.
- Cheng, H., & Furnham, A. (2003). Personality, Self-Esteem, and Demographic Predictions of Happiness and Depression. *Personality and Individual Differences* , 34 (6), 921-942.
- Furnham, A., & Cheng, H. (2000). Perceived parental behaviour, self-esteem and happiness. *Soc Psychiatry Psychiatr Epidemiol* (35), 463-470.
- Garn, A. C., McCaughtry, N., Martin, J., Shen, B., & Fahlman, M. (2012). A Basic needs theory investigation of adolescents' physical self-concept and global self-esteem. *International Journal of Sport and Exercise Psychology* , 10 (4), 314-328.
- Granjo, M., Silva, J. C., & Peixoto, F. (2021). Teacher identity: Can ethical orientation be related to perceived competence, psychological needs satisfaction, commitment and global self-esteem? *European Journal of Teacher Education* , 44 (2), 158-179.
- Güllüpinar, H., & Güllüoğlu, Ö. (2013). Voters' loyalty to a political party in terms of organizational commitment factor: A research on voters living in big cities in Turkey. *NWSA-Humanities* , 8 (1), 82-99.
- Heppner, W. L., Kernis, M. H., Nezlek, J. B., Foster, J., Lakey, C. E., & Goldman, B. M. (2008). Within-person relationship among daily self-esteem, need satisfaction, and authenticity. *Psychological Science* , 19 (11), 1140-1145.
- Hills, P., & Argyle, M. (2002). The oxford happiness questionnaire: a compact scale for the measurement of psychological well-being. *Personality and Individual Differences* , 33 (7), 1073-1082.
- Jamroch, G., Barreda, A. A., & Kageyama, Y. (2020). The Relationship between organizational self-esteem, commitment, tipping and organizational citizenship behaviors: a case in the foodservice industry. *Journal of Tourism Management Research* , 7 (1), 1-10.
- Jauhari, H., & Singh, S. (2013). Perceived diversity climate and employees' organizational loyalty. *Equality, Diversity and Inclusion* , 32 (3), 262-276.
- Johnston, M. M., & Finney, S. J. (2010). Measuring basic needs satisfaction: evaluating previous research and conducting new psychometric evaluations of the basic needs satisfaction in general scale. *Contemporary Educational Psychology* , 35 (4), 280-296.
- Kapani, M. (1998). *Politika Bilimine Giriş*. Ankara: Bilgi Yayınevi.

- Khosravi, Z., & Mohanan, S. A. (2020). The Effect of parenting dimensions on college adjustment and academic performance: The mediating role of basic psychological needs satisfaction, self-esteem and academic engagement Among University students from International Programs in Bangkok, Thailand. *Scholar: Human Sciences* , 12 (2), 385-407.
- Kondratuk, T. B., Hausdorf, P. A., Korabik, K., & Rosin, H. M. (2004). Linking career mobility with corporate loyalty: How does job change relate to organizational commitment. *Journal of Vocational Behavior* , 65 (2), 332-349.
- Lombas, A. S., & Esteban, M. A. (2018). The confounding role of basic needs satisfaction between self-determined motivation and well-being. *Journal of Happiness Studies* (19), 1305-1327.
- Lyubomirsky, S., Tkach, C., & Dimattea, M. R. (2006). What are the differences between happiness and self-esteem? *Social Indicators Research* (78), 363-404.
- Meyer, J. P., & Allen, N. J. (1991). A Three-component conceptualization of organizational commitment. *Human Resource Management Review* , 1 (1), 61-89.
- Pandey, C., & Khare, R. (2012). Impact of job satisfaction and organizational commitment on employee loyalty. *International Journal of Social Science&Interdisciplinary Research* , 1 (8), 26-41.
- Sapmaz, F., Doğan, T., Sapmaz, S., Temizel, S., & Tel, F. D. (2012). Examining predictive role of psychological need satisfaction on happiness in terms of self-determination theory. *Procedia-Social and Behavioral Sciences* , 55, 861-868.
- Siyasi Partiler Kanunu*. (1983, 4 24). 03 25, 2021 tarihinde Mevzuat: <https://www.mevzuat.gov.tr/MevzuatMetin/1.5.2820.pdf> adresinden alındı
- Stephoe, A. (2019). Happiness and health. *Annual Review of Public Health* , 40, 339-359.
- Stewart, M. E., Watson, R., Clark, A., Ebmeier, K. P., & Deary, I. J. (2010). A Hierarchy of happiness? Mokken scaling Analysis of the Oxford happiness inventory. *Personality and Individual Differences* , 48 (7), 845-848.
- Vanhove-Meriaux, C., Martinent, G., & Ferrand, C. (2017). Profiles of needs satisfaction and thwarting in older people liveing at home: Relationships with Wll-being and Ill-being Indicators. *Geriatrics & Gerontology International* , 18 (3), 470-478.
- Veenhoven, R. (1997). Advances in understanding happiness. *Revue Quebecoise de Psychologie* , 18, 29-74.
- Veenhoven, R. (1991). Is Happiness relative? *Social Indicators Research* (24), 1-34.
- Wang, R., Liu, H., Jiang, J., & Song, Y. (2017). Will materialism lead to happiness? A longitudinal analysis of the mediating role of psychological needs satisfaction. *Personality and Individual Differences* , 105 (15), 312-317.
- Ward, G. (2019). Happiness and voting behaviour. J. F. Helliwell, R. Layard, & J. D. Sachs içinde, *Worl Happiness Report*.